

computers מחשבים

וו להדפסה

שנוררים

השקעה במדע אינה פילנתרופיה

התכנית הכלכלית של אובאמה ממחישה את מה שהאמריקאים יודעים ואנחנו שכחנו: מוסדות מחקר ואוניברסיטאות הם לא מקרי סעד. על כל דולר שתשקיע במדע, תקבל בסוף שניים אהוד קינן וצבי ציגלר

אוניברסיטאות המחקר אינן ממומנות במידה מספקת על ידי הממשלה, ונאלצות להשלים את החסר על ידי גיוס תרומות בארץ ובחו"ל. ההזדקקות לתמיכה הפילנתרופית מצד אחד, והיחס המזלזל של הממשלות האחרונות לאוניברסיטאות, יצרו תמונה מעוותת בציבור הישראלי כאילו האוניברסיטאות הן מוסדות "נתמכים", הסמוכים על שולחן הציבור ותורמים אך מעט לכלכלה הלאומית. המחקר המדעי נתפס בציבור, בטעות, כפעילות המהווה נטל ולא כנס.

תכנית החילוץ הכלכלית האמריקאית מספקת לנו הזדמנות פז להיווכח איך מסתכלים על הנושא בעולם. התכנית של הנשיא אובאמה, אשר אומצה השבוע על ידי הקונגרס, כוללת השקעות מסיביות במחקר המדעי, ונומקה בזו הלשון: "כדי להבטיח את מעמד הבכורה של ארה"ב בכלכלה גלובלית ותחרותית, אנו מחדשים את ההשקעות האמריקאיות במחקר בסיסי ובפיתוח, בהכשרת סטודנטים לכלכלה חדשנית ובהחדרתן של טכנולוגיות חדשות לשוק".

ארה"ב מוסיפה לשם כך סכום אדיר של למעלה מ-15 מיליארד דולר למחקר. מתוכו, מכון הבריאות הלאומי יקבל 10 מיליארד, קרן המדע הלאומית תקבל 3 מיליארד, אגף המדע של משרד האנרגיה יקבל 1.6 מיליארד ועוד 400 מיליון יועדו למיזם מחקר מתקדם בתחום זה, סוכנות החלל תקבל מיליארד, והמכון התקנים הלאומי יקבל למעלה מחצי מיליארד.

צ' אהוד קינן באדיבות ניין

לחצו כאן להגדיל הטקסט

תכנית החילוץ הכלכלית - מסמך רשמי

הכספים המושקעים בעידוד המחקר יוצרים במהירות מנוע צמיחה כלכלי. כל מענק מחקר יוצר מקומות עבודה חדשים ואיכותיים. לדוגמה, לפי נתוני 2007 יצרו מענקי המחקר של מכון הבריאות הלאומי יותר מ-350,000 משורות. השקעה כוללת של 23 מיליארד במחקר הניבה 51 מיליארד בסחורות ושירותים. כלומר, דולר שהושקע בנחקר במכון הבריאות הניב יותר מ-2 דולר של תוצר.

במהלך הדיון בבית הנבחרים, אמר חבר בית הנבחרים הולט כי "השקעות במחקר ופיתוח אינן בבחינת מותרות, שניתן לשקול אותן רק בתקופות של שפע. הן הבסיס לצמיחה ושגשוג כלכליים, ולכן חייבות להיכלל בכל תכנית הבראה כלכלית". אמירה זו היוותה את הבסיס להחלטה שנתקבלה ע"י הקונגרס.

מימון מחקרים זה לא נדבנות, אלא מהלך עסקי חכם (צילום: index open)

האמריקאים מאמינים כי השקעה במחקר אינה בגדר פילנתרופיה, אלא מהלך עסקי חכם. כך נוהגות גם מדינות אחרות, מהקהילה האירופית ועד המזרח הרחוק. מדינות שאינן משקיעות סכומים נכבדים בקרנות המחקר הלאומיות ובעידוד המחקר באוניברסיטאות גורמות לניוון המחקר, להתייבשות התשתיות ולאובדן משאבים אנושיים כתוצאה מבריחת מוחות. הנזקים הצפויים ממדיניות כזו הם ארוכי טווח.

האוניברסיטאות אינן מוסדות נזקקים – נהפוך הוא, אלו הם מנועי צמיחה כלכלית. הם בתי יוצר לטכנולוגיות חדשות, לפטנטים, לחברות עתירות ידע, ולהגדלת כושר התחרות בשוק הגלובלי. הקמתה של ממשלה חדשה מעניקה הזדמנות לתקן את ההתייחסות הלאומית השגויה לנושא המחקר המדעי, ואסור להחמיצה. נושא קידום המחקר המדעי צריך להידון במהלך המו"מ הקואליציוני, לצד נושאים חשובים אחרים, כגון חינוך, בטחון, אוצר ורווחה.

אהוד קינן, פרופסור לכימיה בטכניון, נשיא החברה הישראלית לכימיה וחבר הוועדה הבין-סנאטית של האוניברסיטאות.

צבי ציגלר, פרופסור אמריטוס למתמטיקה בטכניון, נשיא לשעבר של האיגוד הישראלי למתמטיקה, ויו"ר הוועדה הבין-סנאטית של האוניברסיטאות.

חזרה